

ERDÉLY

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891
Értesítője
Új sorozat, 2010/5.

Szerkesztők:

Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Kovács Zsuzsa

Jöjjön velünk!

Minden hónapban több tucat kirándulásra jöhetnek el a kolozsvári EKE csapatával, az aktuális hónap programját az *Erdély* című mellékletben közöljük. Sokaknak azonban keveset mond az a néhány szónyi leírás, egy-egy helyszínről nem tudják, hol található, mit is láthatnak ott, általában mire számíthatnak. Új rovatunkban a túravezetők segítségével rövid leírást olvashatnak az eljövendő túrák látnivalóiról és az elérhetőségekről.

A Kőrösrévi cseppkőbarlanghoz

VAS GÉZA

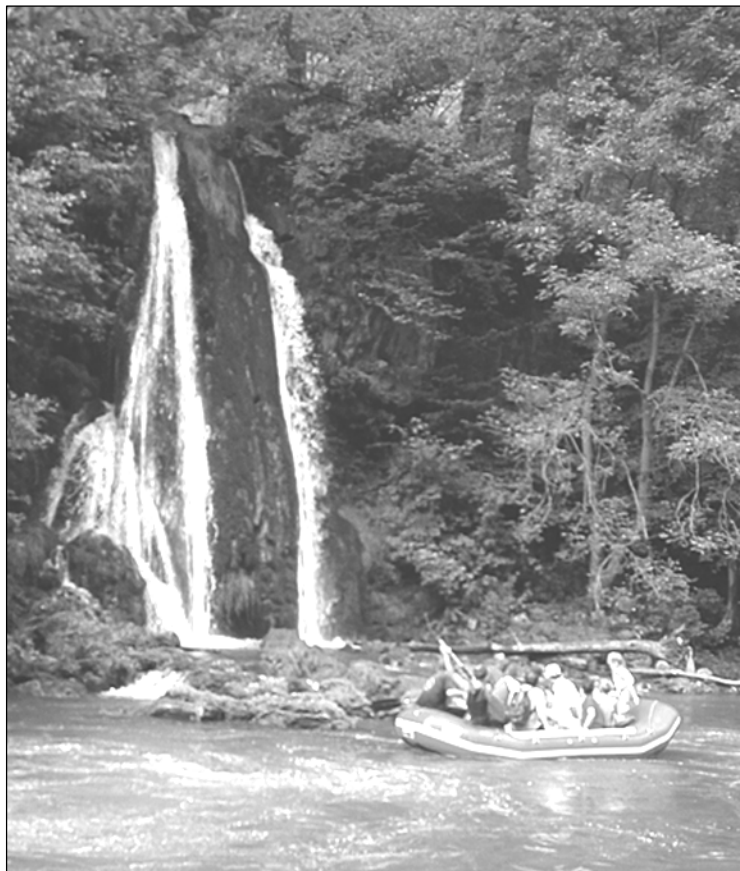
A vársonkolyosi (Șuncuiuș) vasúti megállótól gyalogosan, alig három és fél kilométerre van a barlang. A révi szorosban a vasút mentén egy alagutat is megkerülve közben csodálva a természet alkotta tájat, a Sebes-Kőrös hídján átmenve lehet a Révi, azaz a Zichy-barlanghoz eljutni. A barlangnál is van személyvonat megálló (Peștera hc).

A barlang a Királyerdő-hegység északi felén található, Kőrösrév községhez tartozik. 1903-ban fedezték fel. A barlang jól kiépített, kivilágított, könnyen járható. Az emeletes bar-

langtúra mintegy 1 km, a hőmérséklet 10 Celsius-fok körüli. A barlang a felette lévő Tizfalusi-fennsík vizeinek egy részét gyűjti be és átfolyva rajta a Sebes-Kőrös felett bő vízhozam esetén nagyon szép kétágú víz-esést képez.

A kirándulás után Kolozsvárra vonattal, vagy gyalogosan, de most már a víz folyásával szemben, koradélutáni fényben kelet felé indulunk. Kb. egy órai járás után ismét Vársonkolyoson vagyunk. A vonat indulásáig a közelben lévő sörsátrak némi honorárium ellenében biztosítják a kellemes fáradtság utáni felfrissülést.

- **Szervezett EKE kirándulás:** június 12-én, szombaton.
- **Vonatmenetrend:** Kolozsvárról a személyvonat 7.55-kor indul, Vársonkolyosra 11.15-kor, a barlanghoz 11.19-kor érkezik. Visszafele a vonat a Barlangtól 19.40-kor indul, Vársonkolyosról 17.03-kor, Kolozsvárra érkezik 19.40-kor.

A vízesés futólag a vonatból is látható

A Havasgáldi (Intregalde) szorosba és környékére

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A Kecsekő északi oldalát belepi a védett havasi gyopár

V. G.

Tövistől alig pár kilométerre, a Gyulafehérvár felé vezető úton jobbra térve, Alsógáldát elhagyva érkezünk a Gálda-patak völgyébe, melyet az 1211 m magas Kecsekő, valamint az 1234 m magas Csáklyakő vesz közre.

Úti célunk eléréséig az amúgy is szűk völgyet három sziklaszoros teszi romantikusá. Az első, Felsőgáld után, annyira leszűkíti a völgyet, hogy az út és a patak alig fér el egymás mellett. Itt még jól láthatók az egykori, talán kezdetleges völgyzárógát gerendáinak a sziklafalba vésett ágyazási helyei. A harmadik szoros változatos sziklacsoportjai alkotják a tulajdonképeni Havasgálda, azaz az Intregalde szorost. Ezt elhagyva nem messze, a Kecsekő északi oldalán található a havasi gyopár, amely védett növény, és szedése büntetést von maga után. Nem egyszer tapasztaltam, hogy közvetlenül a víz partjától egészen a hegy csúcsáig időszakosan virágzik a gyopár. Sajnos annak is voltam szemtanúja, hogy a katonaság különleges osztaga éppen ezt a ritkaságszámba menő helyet választotta a gyakorlatozás színhelyéül, és ekkor tilos volt a helység látogatása. Az is többször megtörtént, hogy legelésző állatok tarolták le a havasi gyopárokat.

A Kecsekő északi oldala helyenként kőfolyásos, meredeken

emelkedő. Aki megmássza viszont, fáradságáért kárpótolja a látvány. Aki fel tud jutni a Kecsekő tetejére, a hajdani vár romjára is rátalálhat, melyet II Ulászló romboltatott le.

A völgyi úton tovább haladva felfelé, alig két kilométerre menetiránt, jobb oldalon a hegyoldal aljában immár a nagyra nőtt ültetett fenyőfák közt van az Intregalde egykori turistaház. Itt több alkalommal is megcsodálhattam a környékbelieket népviseletben.

A völgyi utunk alkalmával azok, akik mászni és gyalogolni akarnak, Gáldamezőt elhagyva a Lovak-pataka mentén, a hirtelen emelkedő fáradságos ösvényen jutnak fel a mintegy 1000 m magasságban lévő fennsíkra. Itt egészen közelről lehet szemügyre venni a Csáklyakőt, amelyik tündöklően emelkedik a magasba. Északról három kimagasló szikla, hasadt, és ívelt csúcsaikkal, a Kalugyerek elegáns görbületei tűnnek fel a déli lejtőn. Szakadékos oldalain többféle karsztjelenség található. A sziklakolosszus megmászása egy órai fáradságos kapaszkodást igényel. Ez a kapaszkodós kitérő, csakis tapasztalt hegymászóknak ajánlatos. A fennsíkon csodálatos panoráma fogad, alpesi tájegységben lehet gyönyörködni. A fennsíkról vagy visszatérünk a völgyi utunkra, vagy nyugati irányban a változatos vad terepen tovább halad-

va, esetleg a tereppel sok helyen egybeolvadó makadám úton 3–4 órai gyaloglás után biztonságosan jutunk el végcélunkhoz Intregaldeig. Itt csatlakozni lehet a csoport azon tagjaihoz, akiknek nem volt lehetőségük a kitérő megtételére. A fennsíkról az út levezet a Remetei-szorosba is, innen pedig a kolostorig.

Az Intregalde egykori menedékházától két hosszabb hegyi túrára is el lehet indulni. Mind-egyike 4–5 órát igényel. Mivel a magas hegyekben az időjárás nagyon váltakozó (forró napsütés vagy éppen záporosó), ajánlatos a megfelelő túraöltözék. A hosszabb út: Intregalde–Remetei-szoros–kolostor. A másik az Intregalde menedékházától az előzővel ellenkező irányban a mintegy 1000 m magasságban lévő Igeni-tengerszemhez vezet, majd a völgyön lefelé haladva Magyarigenbe. Itt a református templom is turisztikai célpont, ahol Bod Péter (1712–1769) neves irodalmár, történész, az erdélyi művelődés kimagasló alakja lelkeszkedett. Az ő és családja barokk síremlékei az itteni templomkertben láthatók. A két sírkő közé 1969-ben emlékoszlopot állítottak. A templomban állandó Bod Péter kiállítás van.

- **Szervezett EKE kirándulás:** mikrobusszal, személygépkocsival június 27-én, vasárnap.

Jókai-túrák az Egy az Isten földjén

PÁL GYÖNGYI

Május 8-án tizenharmadik alkalommal rendezte meg az EKE Kolozsvár–1891 a Jókai Mór nevét viselő emlék- és teljesítménytúráit. A baljós szám és a rossz időjárási előrejelzések ellenére szombat reggel ragyogó napsütés aranyozta be az *Egy az Isten* földjét, mintha a természet is velünk együtt örült volna ennek a rendkívüli napnak. Valóban különleges nap, mert 103 túrázó indult felmérni erejét és képességét, és 15 pontbíró foglalta el helyét az ellenőrző pontokon. A Tordai-hasadék és Curmatura nyereg ellenőrző pontokhoz az EKE tordai osztálya küldött két pontbíró.

A túrák célja emléket állítani Jókai Mórnak, a magyar irodalom kimagasló alakjának, a régi EKE (Erdélyi Kárpát-Egyesület) tiszteletbeli tagjának, aki erdélyi útjai során bejárta a később az *Egy az Isten* című regényében leírt helyeket. Ebben a regényében 1876-ban elsőként írt le egy Kolozsvár–Torockó között bejárható gyalogutat. Az író az említett évben augusztus 8-án tette meg ezt az utat, könyvének hősei a Tordai-hasadékban éjszakaáltak, megmászták a Székelykőt, Torockó pedig a 48–49-es események színtere. Bors Albert földbirtokos Szinden és a Monostéria tetőn fogadást rendezett Jókai számára.

A Jókai 55-ös és Jókai 30/A túrák 7–7.30 óra között indultak a bükki kempingtől, az elsőre 46-an, a másodikra 12-en neveztek be, a 30/B túra 10 órakor indult Szindról, 45 személlyel. Az erdélyi autópálya építése miatt szükségessé vált Túr és a Tor-

Célban a 30/A!

dai-hasadék (Köves bérc) között a jelzések felújítása, a túrát megelőző hetekben Bagaméri Tibor és Pál István kolozsvári EKE-tagok festették újra ezt az útszakaszt. A változtatás a 30/A túrát nem befolyásolta, viszont az 55-ös kb. 2 km-rel hosszabb lett. Ezt néhány túrázó kifogásolta is, egy magyarországi turista a vízelvezető csatornán kelt át az autópálya alatt, megtakarítva így a plusz utat, de ezt a megoldást másoknak nem javasoljuk. Az 55 km-es útvonal meghosszabbítása plusz erőfeszítést jelent a résztvevőknek, de az egész rész egy feltűrt terep az autópálya építése miatt, és ez a megoldás tűnt a legmegfelelőbb-

nek. A következő Jókai teljesítménytúráig még alakul a táj, és jó volna még átgondolni ezt a szakaszt, valamint a Hordós kútnál és a Kápolnás tetőn kijavítani a jelzést, mert ezeken a szakaszokon nehéz követni az utat. Ehhez szükség volna több segítségre is, az EKE-tagság részéről.

A túrázók erdélyi (többnyire kolozsvári és tordai) és magyarországi természetjárók, többségük „visszatérő vendég”. Nem véletlenül, hiszen a táj, a bejárt útszakasz sajátosan gyönyörű. Az embert annyira leköti a táj szépsége, hogy szinte fáradtságot, éhséget sem érez, bár a túra komoly kihívás egyébként mindazoknak, akik vállalkoznak egy nap alatt 55 km-t megtenni több mint 2000 méteres szintkülönbséggel. A látvány a vízholtyagokért is kárpótol: a Tordai-hasadék csodálatos sziklafalai, a panoráma a tetőről, az Aranyos völgye a partján meghúzóódó csendes kis falvakkal, a hajdani Aranyosszék, majd a Székelykő égisz éré sziklái, fenyvesek, várromok, elhagyott vas- és aranybányák, és az egykori városka, Torockó, hófehér házaival. Jókai holdszigete ez a táj, ahol a nap kétszer kel fel, és az emberek csak „egyszer szeretnek”. Aki ezt az utat bejárja, felejthetetlen élménnyel gazdagszik.

- 78 férfi és 25 nő vett részt a túrán, legtöbbjük 30–50 év közötti
- **Legfiatalabb résztvevők**
Fiúk: Sógor Bence (2002 – Kolozsvár), Sógor Sámuel (2000 – Kolozsvár), Zsigmond László (2000 – Kolozsvár), Wehner Lóránt (2000 – Budapest). **Lány:** Istvánffy Katalin (1998 – Torda).
- **Legidősebb résztvevők**
Férfiak: Bodó Imre (1947 – Magyarország), Szócs János (1947 – Románia). **Nők:** Hevér Éva (1952 – Magyarország).
- A teljesítménytúra szerencsésen, problémák nélkül zajlott, a 30/A és 30/B túrák résztvevői egytől-egyik célba értek, az 55-ös túrát 41-en teljesítették, ötön lemaradtak Várfalván. A teljesítménytúrázók oklevelet, kitűzött és emléklapot kaptak. Az emléklap Tu-logdy János *A természetjáró tízparancsolata*, amely az Erdély 1937/9–10-es számában jelent meg és a természetjárás alapszabálya. Az 55-ös túrázók a várfalvi polgármester jóvoltából a települést bemutató, fényképekkel gazdagon illusztrált háromnyelvű kiadványt kaptak.

A legfiatalabb túrázók

Júniusi rendezvények

- **Június 2. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta ♦ Közgylés 18 órától az Apáczai-líceumban, Lőrinczi István vetítésével az olaszországi útról.
- **Június 5. (szombat):** Bácsi torok (8 km). Találkozás 9 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi téri végállomásán. Túravezető: Sáska Pál ♦ Cérna forrás (10 km) – gomba ismertetés. Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szatmári Béla.
- **Június 6. (vasárnap):** Barangolás a Bükkben (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Sófalvi István.
- **Június 9. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Június 11–13. (péntek–vasárnap):** Autóbuszos kirándulás: Temesvár, Kazán szoros, Herkules fürdő, Lippa. Indulás 6 órakor a Széchenyi téri Flip elől. Túravezető: Szócs Miklós.
- **Június 12. (szombat):** Vonatos kirándulás a körösrévi Zichy barlanghoz (gyalog 7 km). Találkozás 7.30 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Vas Géza ♦ Hunyadi Mátyás jelvénytulató túra: Havasbükke (19 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Feischmidt János ♦ Séta a Házsongárdi temetőben. Találkozás 9 órakor a bejárat előtt. Túravezető: Kovácsné Diószegi Zsuzsa.
- **Június 13. (vasárnap):** István forrás (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szócs János ♦ Az ifjúsági csoport túrája: Mikrobuszos kirándulás Bélavárára (gyalog 15 km, szintkülönbség 800 m). Jelentkezni László Györgyinnél vagy Kovács Evelinnél.
- **Június 16. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Június 16. (szerda):** Túravezetők tanácskozása 17 órától a székházban.
- **Június 18–20. (péntek–vasárnap):** Magyarózd, Székelykeresztúr, Rugonfalva, Csíkszereda, Gyimesek. Indulás 7 órakor a Széchenyi téri Flip elől. Túravezető: Kovácsné Diószegi Zsuzsa.
- **Június 19. (szombat):** Fürdőtúra a patai sóstóhoz. Találkozás 8.20 órakor a Köztársaság mozi előtt. Túravezető: Szakács Éva ♦ Bongár forrás (12 km). Találkozás 9 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi téri végállomásán. Túravezető: Márton Erzsébet ♦ Medveárok (22 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Június 20. (vasárnap):** Majláth-kút (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szatmári Béla.
- **Június 23. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Június 25–26. (péntek–szombat):** Mikrobuszos túra: Borberek, Korongyos. Túravezető: Vlád Pál.
- **Június 26. (szombat):** Fürdőtúra a patai sóstóhoz. Találkozás 8.20 órakor a Köztársaság mozi előtt. Túravezető: Szakács Éva ♦ Ózek völgye (22 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szabó István ♦ Hunyadi Mátyás jelvénytulató túra: Tekintő (18 km). Találkozás 9 órakor a Zöldbeka előtt. Túravezető: Feischmidt János.
- **Június 27. (vasárnap):** Mikrobuszos és személygépkocsis túra a Havasgáldi szorosba. Indulás 7.30 órakor a Széchenyi téri Flip elől. Túravezető: Vas Géza.
- **Június 30. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Július 1–13.: Patai sóstó tábor.** Táborvezető: Szakács Éva.
- **Július 3. (szombat):** Vonatos kirándulás a Kék lagúnához. Találkozás 7.30 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Szócs Miklós.
- **Július 3. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta.
- **Július 7. (szerda):** Közgylés 18 órától az Apáczai-líceumban.
- **Szolgáltatás napok a székházban:** hétfőn és szerdán 17–18 óra, kedden 11–13 óra között. **EKE fotóklub:** keddenként 17 órától a székházban. **Könyvtár:** csütörtökönként 17–18 óra között a székházban. Rendezvényeinkre minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Info

Túravezetők elérhetőségei:

Bagaméri Tibor 0742-776930
Feischmidt János 0722-542360
Kiss János 0364-807639, kjani51@gmail.com
Kovács Evelin 0742-777845
Kovácsné Diószegi Zsuzsa 0264-456010, 0740-067977
László Györgyi 0264-544077, 0727-192841
Márton Erzsébet 0742-037179
Sáska Pál 0264-441154
Szabó István 0748-140551
Szakács Éva 0743-670685.
Szilágyi András 0742-625130
Székely Lavotta 0748-036290
Szócs János 0742-690881
Szócs Miklós 0264-550310, 0740-061741
Tóthpál Tamás 0748-664821, tothpaltamas@gmail.com
Vas Géza 0742-659570
Vlád Pál 0264-435866

Túratervek

- **Július 11–12.:** Máthé Gyula emléktúra Jósikafalván. Túravezető: Kovácsné Diószegi Zsuzsa.
 - **Július 10.:** X. Vasvári Pál kerékpáros emlék- és teljesítménytúra a Gyalui-havasokba, Kolozsvár – Gyalu – Tarnicai tó – Havasnagyfalu (Márişel) – Bélesi tó – Körösfő útvonalon (120 km). Érdeklődni Tóthpál Tamásnál vagy Szilágyi Andrásnál.
 - **Augusztus 5-11.:** Autóbuszos kirándulás: Pécs és környéke. Túravezető: Kovácsné Diószegi Zsuzsa.
- A helyek korlátozott száma, vagy nagyobb jármű bérlésének esetleges szükségessége miatt kérjük részvételi szándékukat időben jelezni.